

Janina Repelewska-Pękałowa
Uniwersytet Marii Curie-Skłodowskiej
Instytut Nauk o Ziemi
Zakład Geomorfologii
20-033 Lublin, ul. Akademicka 19

XXVI SYMPOZJUM POLARNE – SREBRNY JUBILEUSZ KLUBU POLARNEGO

Po raz trzeci (poprzednio w roku 1987 i 1993) Lublin miał szczęście gościć polarników, którzy przyjechali, by tradycyjnie spotkać się podczas XXVI Międzynarodowego Sympozjum Polarne, które odbyło się w dniach 18–20 czerwca w Uniwersytecie Marii Curie-Skłodowskiej. Obradowano pod hasłem przewodnim: „Polskie badania polarne – Jubileusz 25-lecia Klubu Polarne PTG”. Sympozjum było sygnowane przez Klub Polarne Polskiego Towarzystwa Geograficznego oraz Komitet Badań Polarnych Polskiej Akademii Nauk. Organizacja spoczęła w rękach pracowników Zakładu Geomorfologii Instytutu Nauk o Ziemi UMCS. Uczestniczyły w nim 103 osoby wśród których byli zarówno ludzie zajmujący się profesjonalnie problematyką polarną jak i sympatycy polarystyki. W Sympozjum wzięli udział lub nadesłali referaty naukowcy z Argentyny, Belgii, Bułgarii, Czech, Kanady, Litwy, Norwegii i Rosji.

Honorowymi Gośćmi Sympozjum byli członkowie rodziny Profesora Alfreda Jahna, w osobach: Małżonki – pani dr Marii Jahnowej, Wnuczki – pani Joanny Jakubaszko-Turkiewicz oraz Wnuka – pana Jacka Jakubaszko.

Obrady plenarne rozpoczęły się w dniu 18 czerwca w Auli Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej. Otwarcia Sympozjum dokonał, serdecznie witając zgromadzonych – prof. dr hab. Kazimierz Pękała, prezes Klubu Polarne PTG i zarazem przewodniczący Komitetu Organizacyjnego XXVI Sympozjum.

Chwilą ciszy uczczono pamięć niedawno Zmarłych Kolegów: prof. Alfreda Jahna, dr Jerzego Kuziemskiego, dr Andrzeja Martiniego, prof. Janusza Molskiego, inż. Henryka Mogilnickiego, prof. Stanisława Szczepankiewicza, prof. Jerzego Szczyppy i prof. Andrzeja Środonia. W imieniu Władz Uczelni głos zabrali, również należący do Klubu Polarne: Jego Magnificencja Rektor UMCS prof. dr hab. Kazimierz Goebel oraz Dziekan Wydziału Biologii i Nauk o Ziemi – prof. dr hab. Józef Wojtanowicz. Wyrażając radość z faktu możliwości goszczenia polarników, życzyli oni owocnych obrad i przyjemnego pobytu w Lublinie..

Refleksyjne, nawiązujące do historii Klubu Polarne PTG, przemówienie wygłosił prof. dr hab. Krzysztof Birkenmajer – Honorowy Przewodniczący Komitetu Badań Polarnych PAN.

Po uroczystym otwarciu Sympozjum rozpoczęły się obrady. Na Sympozjum zostały zgłoszone 54 referaty i komunikaty stanowiące pokłosie badań

prowadzonych w obszarach Arktyki i Antarktyki, a także związane z historią z 25-lecia istnienia i działalności Klubu Polarnego Polskiego Towarzystwa Geograficznego. Przedstawiono rezultaty najnowszych badań Arktyki i Antarktyki prowadzonych przez zespoły z różnych ośrodków w ramach programów uniwersyteckich, Polskiej Akademii Nauk, grantów Komitetu Badań Naukowych oraz projektów realizowanych we współpracy międzynarodowej. Większość programów jest związana ze Spitsbergenem, gdzie funkcjonuje stale Polska Stacja Polarna PAN w Hornsundzie oraz sezonowe stacje uniwersyteckie (między innymi: Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej w Bellsundzie, Uniwersytetu Jagiellońskiego na Sörkapplandzie, Uniwersytetu Wrocławskiego – na przedpolu Lodowca Werenskiolda, Uniwersytetu Mikołaja Kopernika na Kaffiöyrze) oraz z Antarktyką Zachodnią gdzie znajduje się Polska Stacja im. H. Arctowskiego (Wyspa Króla Jerzego – Szetlandy Południowe).

Wiodącym problemem Sympozjum było funkcjonowanie środowiska naturalnego i geosystemów polarnych w warunkach postępującej antropopresji i globalnych zmian klimatu. Jest to zgodne z obecnymi i przyszłymi projektami międzynarodowych zainteresowań Arktyką i Antarktyką.

Podczas obrad plenarnych XXVI Sympozjum przedstawiono następujące referaty:

- „40 rocznica Traktatu Antarktycznego” (Jacek Machowski, Warszawa),
- „Pierwsi Polacy na Spitsbergenie” (Adam Krawczyk, Kraków),
- „Polarnicy w Explorer's Club” (Ryszard W. Schramm, Poznań),
- „Osada Renarodden 1. Problemy chronologii” (Vadim Starkov, Moskwa),
- „Polsko-argentyńskie badania paleolimnologiczne na Wyspie King George – Szetlandy Południowe, Antarktyka” (Andrzej Tatur, Warszawa)
- „Scenariusze zmian klimatycznych Arktyki w XXI w.” (Rajmund Przybylak, Toruń).

Z uwagi na ograniczenia czasowe tylko część zgłoszonych referatów i komunikatów mogła być zaprezentowana na obradach plenarnych, w sekcjach problemowych oraz w formie posterów. Wszystkie nadesłane prace zostały opublikowane w angielskiej wersji językowej w recenzowanym tomie wydawnictwa „Polish Polar Studies”, które od kilku lat towarzyszy Sympozjom Polarnym. Przygotowany na XXVI Międzynarodowe Sympozjum Polarne w Lublinie, zatytułowany: „The Polish Polar Research – The 25th Jubilee of the Polar Club of the Polish Geographical Society” – liczy 428 stron tekstu, jest bogato ilustrowany i zawiera prace z dziedziny geomorfologii, geologii, glaciologii, hydrografii i oceanologii, biologii, ekologii, meteorologii i klimatologii, archeologii oraz nauk humanistycznych i społecznych.

Z okazji Jubileuszu 25-lecia Klubu Polarnego PTG zamieszczono w nim również historię działalności Klubu.

Tom ten zadedykowano pamięci Profesora Alfreda Jahna, znakomitego

uczonego i polarnika, założyciela i wieloletniego przewodniczącego Klubu Polarnego PTG, zmarłego 1 kwietnia 1999 r. czyli 79 dni przed dniem rozpoczęcia XXVI Sympozjum, w którym zamierzał wziąć czynny udział.

Do rąk uczestników Sympozjum trafił kolejny (nr 7) tom rocznika „Biuletyn Polarny”. O tym zaś, że świętowany jest Jubileusz 25-lecia Klubu miała przypominać srebrna śnieżynka – szpilka, którą otrzymali wszyscy.

Drugi dzień Sympozjum był głównie związany z Klubem Polarnym. Rozpoczął się Mszą Świętą za spokój duszy Prof. Alfreda Jahna i Zmarłych Polarników, odprawioną w Kościele Akademickim Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego.

Przed południem odbyło się Walne Zebranie Klubu Polarnego PTG. Dyskutowano na temat działalności Klubu w związku z Jubileuszem 25-lecia jego istnienia oraz omawiano plan pracy na rok 2000. Dokonano również przyjęcia 22 osób w poczet członków Klubu.

W ramach popularyzacji wiedzy o obszarach polarnych i z okazji 25-lecia Klubu Polarnego PTG podczas Sympozjum otwarta została w Muzeum Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej wystawa pt. „Spitsbergen w malarstwie i grafice”, prezentująca dzieła artystów – polarników: Iwo Birkenmajera oraz Zbigniewa Józwicka zaś w galerii Wydziału BiNoZ dokonano otwarcia wystawy fotografii artystycznej dr Jana Magierskiego pt. „Okrucy Arktyki”. Wystawy te były czynne przez kilka następných miesięcy i cieszyły się dużym zainteresowaniem.

Sympozja Polarne, zgodnie ze statutem Klubu i tradycją, są również okazją do zgromadzeń. o charakterze towarzyskim. Spotkanie takie odbyło się także i tym razem, w odpowiednio uroczystej oprawie jak przystało na Jubileusz, zaś przebiegało w atmosferze typowej dla spotkania przyjaciół.

Po obradach uczestnicy Sympozjum mieli okazję obejrzeć unikalne zabytki Lublina: Kaplicę Świętej Trójcy na Zamku –znajdującą się na światowej liście zabytków architektury o najwyższej wartości artystycznej oraz Stare Miasto.

Zorganizowano również autokarową wycieczkę, której trasa wiodła Płaskowyżem Nałęczowskim do Kazimierza Dolnego nad Wisłą. Uczestnicy mieli okazję zaznajomić się z osobliwościami przyrody tego regionu wędrując po lessowych wąwozach, popatrzeć na Zamek w Janowcu z wysokiego przeciwległego brzegu doliny Wisły koło Międziera, oraz zachwycić się zabytkami renesansowej architektury Kazimierza. W programie wycieczki znalazła się również wizyta w miejscowym Muzeum Przyrodniczym z interesującą stałą ekspozycją dotycząca przełomu Wisły przez Wyżyny Środkowopolskie.

Następne spotkanie polarników, XXVII Sympozjum Polarne, odbędzie się w Toruniu w dniach od 1 do 3 grudnia 2000 r.